

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚችሎት

የሰ/መ/ቁ 216384

ግንቦት 23 ቀን 2014 ዓ/ም

ዳኞች፡- ተፈሪ ገብሩ (ዶ/ር)

ቀነአ ቂጣታ

ፈይሳ ወርቁ

ደጀኔ አያንሳ

ብርቅነሽ እሱባለው

አመልካቾች፡- 1ኛ. አቶ ሰለሞን እሸቱ
2ኛ. አቶ ብርሃኑ ወርቅነህ
3ኛ. ወ/ሮ አብዬት ደሳለኝ

} ቀረቡ

ተጠሪ፡- ሰዓዳ ጌቱ እና ጓደኞቻቸው ሻወርና መፀዳጃ ህ/ሽ/ማህበር- ስራ አስኪያጅ ፍሬህይወት

ጉርሜሳ ቀረቡ

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

የሰበር አቤቱታው የቀረበው አመልካቾች በቀን 09/03/2014 ዓ.ም በተጻፈ አቤቱታ
የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በመ/ቁ 291552 በቀን 01/10/2013 ዓ.ም እንዲሁም የፌ/ከፍ/ፍ/ቤት በመ/ቁ

275453 በቀን 24/02/2014 ዓ.ም የሰጡት ውሳኔና ትዕዛዝ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ይታረምልን በማለት ስለጠየቁ ነው።

ከመዝገቡ መረዳት እንደሚቻለው በስር ፍ/ቤት የአሁን አመልካቾች ባቀረቡት ክስ የተጠሪ ማህበር መስራች አባል መሆናቸውን ገልጸው ነገር ግን ማህበሩ 1ኛ አመልካችን የካቲት 2 ቀን 2013 ዓ.ም ፣ 2ኛ አመልካችን መጋቢት 2 ቀን 2013 ዓ.ም እንዲሁም 3ኛ አመልካችን የካቲት 6 ቀን 2013 ዓ.ም በተጻፈ ደብዳቤ ከማህበር አባልነት አሰናብቷል። በማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ እንዲሁም ውስጠ ደንብ መሰረት ማህበሩ ፈጽማችኋል ያላቸውን ተግባሮች ያልፈጸምን ሲሆን ተፈጽመዋል ቢባል እንኳን ከአባልነት እንደሚያሰናበቱ አልተደነገገም። በመሆኑም ስንብቱ ህገወጥ በመሆኑ ተከላክሎ ማህበር ወደ አባልነታችን እንዲመልሰን እንዲወሰንልን በማለት ዳኝነት ጠይቀዋል።

ተጠሪ በሰጠው መልስ በአመልካቾች ላይ የተወሰደው እርምጃ የማህበሩን መመስረቻ እና መተዳደሪያ ደንብ መሰረት ያደረገ ነው። 1ኛ እና 3ኛ አመልካቾች በ29/08/2011 ዓ.ም በሌሎች የማህበሩ አባላት ላይ የስድብ፣ ዛቻና ማስፈራራት እንዲሁም የማህበሩን ስራ ትተው የመሄድ ተግባር ፈጽመዋል፤ ግንቦት 2 ቀን 2011 ዓ.ም ሁከትና ዛቻ በመፍጠራቸው ለፖሊስ ቀርቦ ጉዳዩ በይቅርታ ተፈቷል። 3ኛ አመልካች በማህበሩ ውስጥ ዝቅተኛ የስራ ተነሳሽነት ያላቸው እንዲሁም ያለ በቂ ምክንያት ለረጅም ጊዜ ከስራ ጠፍተው በመምጣት ጥር 1 ቀን 2012 ዓ.ም የመጨረሻ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቷቸዋል። 2ኛ አመልካችም በአባላት ስብሰባ የማይገኙ እና የተለያዩ ጥፋቶችን የሚፈጽሙ በመሆናቸው የገንዘብ ቅጣት ተጥሎባቸዋል። ከዚህ ባለፈ 2ኛ አመልካች ለ 2 ወራት ሙሉ የሰአት መቆጣጠሪያ ላይ ሳይፈርሙና የማህበሩን ገንዘብ ገቢ ሳያደርጉ እየሰሩ የሚገኙ በመሆናቸው የመጨረሻ ማስጠንቀቂያ እና የ 2 ወር ደሞዝ ቅጣት ተላልፎባቸዋል። በዚህም ስራቸው ሊታረሙ ባለመቻላቸው 1ኛ እና 3ኛ አመልካቾች የማህበሩን ገንዘብ ብር 6050.00 ገቢ ሳያደርጉ በመቅረታቸው እና ሲጠየቁም ፈቃደኛ ባለመሆናቸው እንዲሁም 2ኛ አመልካች ከማህበሩ አባላት ብር 450 ነጥቀው በመውሰዳቸው ማህበሩ ጠቅላላ ጉባኤ አድርጎ አሰናብቷቸዋል። የማባረር እርምጃ መወሰዱ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍና መተዳደሪያ ደንብ ተከትሎ የተደረገ በመሆኑ ክሱ ውድቅ ሊሆን ይገባል በማለት ተከራክሯል።

ጉዳዩ በዚህ መልኩ ቀረበለት የስር ፍርድ ቤት ክርክሩንና ማስረጃ ከሰማ በኋላ የተጠሪ ማህበር ውስጠ ደንብ አንቀጽ 24 ማንኛውም አባል የማህበሩን ንብረት በአግባቡ መያዝ እንዳለበት የሚደነግግ ሲሆን በአንቀጽ 20 መሰረት ተከላኝ ማህበር አባላቱን የማባረር ስልጣን አለው። የተከላኝ ምስክሮች በተመሳሳይ ቃል ከላሾች የማህበሩን ገንዘብ ለማህበሩ ገቢ አለማድረጋቸውን አስረድተዋል። ከላሾች በምስክርነት ቃላቸው ገንዘቡን ገቢ ያላደረጉት በወቅቱ የማህበሩ ገንዘብ ያዥ ባለመኖሩ መሆኑን ቢያስረዱም የማህበሩን ገንዘብ በማግስቱም ሆነ በቀጣዮቹ ጊዜ ገቢ ማድረግ የነበረባቸው እና የመብት ጥያቄ ካላቸውም ማህበሩን ከሚጠይቁ በቀር ገንዘቡን ለራሳቸው ለማድረግም ሆነ ለመብት ማስከበሪያ መጠቀም አይችሉም። በምስክርነታቸው ከላሾች ገንዘቡን ለግላቸው አለማዋላቸው ቢገለጽም ገንዘብ ተንቀሳቃሽ ንብረት በመሆኑ በእጃቸው ካደረጉ በህግ ንብረታቸው እንደሆነ የሚቆጠር ሲሆን ለማህበሩ ገቢ አለማድረጋቸው ለግላቸው በማዋል ሀሳብ ስለመሆኑ ፍ/ቤቱ ተገንዝቧል። ከዚህ ባለፈ ተከላኝ በመልሱ የጠቀሳቸውን ተግባራት ሲፈጽሙ እንደነበር የተከላኝ ምስክሮች በአግባቡ ሲያስረዱ ከላሾች ግን ይህን አላስተባበሉም። በመሆኑም ከላሾች በውስጠ ደንቡ እንዲሁም በንግድ ህግ አንቀጽ 292 ስር የተመለከተውን በመተላለፍ የማህበሩን ጥቅም ለራሳቸው በማድረጋቸው፣ በማህበሩ ጥቅም ላይ ጉዳት በማድረሳቸው እንዲሁም አባላት ስራቸውን በአግባቡ እንዳይሰሩ ሁከት መፍጠራቸው በመረጋገጡ በውስጠ ደንቡ አንቀጽ 20 መሰረት ማህበሩ ለማባረር ስልጣን የተሰጠው በመሆኑ ከላሾች ጥር 22 እና መጋቢት 2 ቀን 2013 ዓ.ም በተደረጉ ጠቅላላ ጉባኤዎች መሰናበታቸው በአግባቡ በመሆኑ ማህበሩ ያስተላለፈው የስንብት ውሳኔ እንዲነሳ በሚል የቀረበው ክስ ተቀባይነት የለውም በማለት ውሳኔ ሰጥቷል።

በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት አመልካቾች ይግባኝ ለከፍተኛው ፍ/ቤት ቢያቀርቡም ይግባኙ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 337 መሰረት ተሰርዟል። የሰበር አቤቱታው የቀረበው በዚህ ነው።

አመልካቾች ባቀረቡት የሰበር ማመልከቻ አመልካቾች በተጠሪ ማህበር ውስጥ የማህበሩ መስራችና አባል ስንሆን ተጠሪም ምንም የህግ ምክንያት ሳይኖረው ከማህበሩ አባልነታችን በማሰናበቱ በስር ፍ/ቤት ወደ አባልነታችን እንዲመልሰን ክስ አቅርቦን በሰጠነው ምስክርነት አመልካቾች የሰበሰብነውን ገንዘብ ወደ አካውንቱ ልናስገባ ስንሄድ በባንኩ ማስገባት አትችሉም በመባላችን

ምክንያት ያላስገባን ስለመሆኑና ገንዘቡም በ1ኛ ከሳሽ ሂሳብ ውስጥ የሚገኝና ለግል ጥቅማችን ያላዋልነው ስለመሆኑ እንዲሁም ተከሳሽ የጠቀሰውን ተግባር ያልፈጸምን ስለመሆኑ በማስረጃ አስረድተን እያለና የማህበሩ ውስጥ ደንብ አንቀጽ 20 በግልጽ ያስቀመጠው ጉዳይ ሲሰርቅ እጅ ከፍንጅ የተያዘን የሚመለከት በመሆኑ ተከሳሽ በዚህ ረገድ ክርክር ባላቀረበበትና በቀረቡት ምስክሮችም ይኸው ስለመሆኑ ሳይረጋገጥብን ከውስጥ ደንቡ ውጭ ገንዘቡ በእጃችን ያለና ለግል ጥቅማችን ያላዋልን ስለመሆኑ በስር ፍርድ ቤት በፍርዱ ሀተታ ላይም ተመልክቶ እያለ ገንዘቡ በእጃቸው መሆኑ ንብረታቸው እንደሆነ የሚቆጠር ስለሆነና ለማህበሩ ገቢ አለማድረጋቸው ለግላቸው ለማዋል ሀሳብ እንዳላቸው የሚያሳይ ነው በማለት ፍርድ ቤቱ የተሳሳተ ግምት በመውሰድ በውስጥ ደንቡ አንቀጽ 20 ን ተላልፈዋል በማለት የሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የሆነ የማስረጃ ምዘናና የህግ ስህተት ያለበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል። አመልካቾች በስር ፍ/ቤት ባቀረብነው ምስክር በፈረቃ እንደማንገናኝ በመልሳቸው ላይ ጠቅሰው ያቀረቡትን ተግባር ያልፈጸምን ስለመሆኑ አስረድተን እያለ በተጠሪ የተመሰከረባቸውን አላስተባበሉም በማለት የደረሰበት መደምደሚያም የተሳሳተ ከመሆኑም በላይ አመልካቾች በስር ፍ/ቤት ተጠሪ ያለውን ተግባር ያልፈጸምን ስለመሆኑ በአግባቡ ያስረዳን ከመሆኑም በላይ የማህበሩ ውስጥ ደንብ አንቀጽ 20 በዚህ ምክንያት ሊያሰናብት እንደሚችል ባልተደነገገበት ሁኔታና የተጠሪ ምስክሮች ይህን ባላስረዱበት ሁኔታ ከአባልነታችን ማሰናበቱ ተገቢ ነው በማለት የሰጠው ውሳኔ የህግም ሆነ የማስረጃ ድጋፍ የሌለው መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ እንዲታረምልን በማለት ቅሬታቸው አቅርበዋል።

ቅሬታው በሰበር አጣሪ ችሎት ተመርምሮ መተዳደሪያ ደንቡ የማህበሩ ገንዘብ ስርቆት መፈጸም እንደሚያሰናብት የሚገልጽ ሲሆን የአሁኑን አመልካቾች የማህበሩ ገንዘብ ያዥ እንዲቀበላቸው ጠይቀው ፈቃደኛ ባለመሆኑ በእጃቸው መቆየቱ በተረጋገጠበት ሁኔታ የስር ፍ/ቤት ለግላቸው ለማዋል ሀሳብ እንዳላቸው ተገንዝቤያለሁ በማለት የወሰነበትን አግባብነት ለማጣራት በሚል ጉዳዩ ለዚህ ሰበር ችሎት እንዲቀርብና ተጠሪ መልስ እንዲሰጡበት ተደርጓል።

ተጠሪ በቀን 10/06/2014 ዓ.ም ባቀረበው መልስ አመልካቾች የተጠሪ ማህበርን ህልውና የሚጎዳ ተግባር በየግዜው ከመፈጸማቸው በተጨማሪ 1ኛ እና 3ኛ አመልካቾች ከጥር 01 ቀን 2013

ዓ.ም እስከ ጥር 30 ቀን 2013 ዓ.ም የሰበሰቡትን ብር 6050.00 ለተጠሪ ገንዘብ ያዥ ገቢ እንዲያደርጉ እየጠየቅናቸው በእንቢተኛነት ወደ ራሳቸው አካውንት ገቢ ለማድረግ ጠይቀው ባንኩ ስላልተቀበላቸው 1ኛ አመልካች አካውንት ውስጥ ማስገባታቸው ለግል ጥቅማቸው ያዋሉ መሆኑን ስለሚያረጋግጥ፤ 2ኛ አመልካች ደግሞ የማህበሩን ብር 450.00 ከማህበሩ አባላት ነጥቆ መውሰዱ በተጠሪ የውስጥ ደንብ አንቀጽ 20 መሰረት ከስራ ስለሚያሰናብት ተጠሪ የወሰደው የስንብት እርምጃ በአግባቡ ነው፤ የስር ፍ/ቤት የሰጠው ውሳኔም መሰረታዊ የህግ ስህተት አልተፈጸመበትም ተብሎ የአመልካቾች አቤቱታ ውድቅ እንዲደረግ በማለት አቅርቦዋል። አመልካቾችም በመልስ መልሳቸው አቤቱታቸውን በማጠናከር ተከራክረዋል።

ከፍ ሲል በአጭሩ የገለጽነው የጉዳዩን አመጣጥ ነው። በበኩላችን የግራ ቀኙን ክርክር ቅሬታ ከቀረበበት ውሳኔ እና ከተገቢው የህጉ ድንጋጌዎች ጋር በማገናኘብ የተፈጸመ የህግ ስህተት መኖር አለመኖሩን መርምረናል።

እንደመረመርነው አመልካቾች ክስ ለማቅረባቸው ቀዳሚ ምክንያት የሆነው የተጠሪ ጠቅላላ ጉባኤ ያሳለፈው የስንብት ውሳኔ ሲሆን ለውሳኔውም ምክንያት የሆነው 1ኛ እና 3ኛ አመልካቾች የማህበሩን ገንዘብ ብር 6050.00 ገቢ ሳያደርጉ መቅረታቸው እንዲሁም 2ኛ አመልካች ከማህበሩ አባላት ብር 450.00 ወስደዋል መባሉ ነው። ከዚያ በፊት በአመልካቾች ተፈጽመዋል ለተባሉ የተለያዩ ግድፈቶች የተሰጡ አስተዳደራዊ ውሳኔዎችም ተያይዘው በመከራከሪያነት ቀርበዋል።

የማህበሩ ውስጠ ደንብ አንቀጽ 24 ማንኛውም አባል የማህበሩን ንብረት በአግባቡ መያዝ እንዳለበት የሚደነግግ መሆኑ ግራቀኙን አላከራከረም። ማህበሩም በደንቡ አንቀጽ 20 መሰረት አባላትን የማባረር ስልጣን ቢኖረውም ይኸው ስልጣን በበቂ ምክንያትና ማስረጃ ላይ ተደግፎ ሊተገበር የሚገባ ነው።

ለስንብት ምክንያት የሆነውን የማህበሩን ገንዘብ አመልካቾች ገቢ ያላደረጉት በወቅቱ የማህበሩ ገንዘብ ያዥ ባለመኖሩ መሆኑን፤ በባንክም ሄደው በአካውንት ለማስገባት ሞክረው በባንኩ ማስገባት አትችሉም በመባላቸው ምክንያት ገቢ ስላለመሆኑና ገንዘቡም ተጠቃሎ በ1ኛ አመልካች የሚገኝና ለግል ጥቅማቸው ያላዋሉት ስለመሆኑ ያቀረቡት ክርክር በማስረጃዎቻቸው የተደገፈ ስለሆኑ የስር

ፍርድ ቤት ካሳለፈው ውሳኔ መገንዘብ ይቻላል። የስር ፍርድ ቤት ይህን ፍሬ ነገርና ማስረጃ ተቀብሎ ነገር ግን ገንዘብ ተንቀሳቃሽ ንብረት በመሆኑ በእጃቸው ካደረጉ በህግ ንብረታቸው እንደሆነ የሚቆጠር ነው ለግላቸው ለመዋዋል ሀሳብ እንዳላቸውም ግንዛቤ ይወሰዳል በማለት የደረሰበት የግምት መደምደሚያ የግራቀኙን ክርክርና ህጉን መሰረት ያደረገ ሆኖ አላገኘነውም።

በሌላም በኩል ተጠሪ በተለያ ጊዜ በአመልካቾች ተፈፀሙ ለሚላቸው ቀላል ጥፋቶች በይቅርታ መታለፋቸውን እንዲሁም በማህበሩ መመስረቻ እና መተዳደሪያ ደንብ መሰረት ማስጠንቀቂያና የገንዘብ ቅጣት ተጥሎባቸው መታለፋቸውን ከተጠሪም ክርክር መገንዘብ ይቻላል። ይህ ከሆነ ደግሞ ተጠሪ አሁን ላደረገው ስንብት ህጋዊነት በድጋሚ በመከራከሪያነት ማቅረቡ እንዲሁም የስር ፍርድ ቤትም አስቀድሞ ማስጠንቀቂያና መሰል ቅጣት ተሰጥቶባቸው የታለፉ ጉዳዮችን ለስንብቱ እንደምክንያት ተቀብሎ መወሰኑ ተገቢ ሆኖ አላገኘነውም።

በአጠቃላይ አመልካቾችን ከተጠሪ ሕብረት ሽርክና ማህበር ለማሰናበት የሚያስችል በቂና አሳማኝ ምክንያት የለም። አመልካቾች ከማህበሩ አባላት ጋር ተስማምተው ለመስራት ፍላጎት ያላቸው መሆኑን ከክርክሩ ሂደት መረዳት የሚቻል ሲሆን በአንድ የንግድ ማህበር ውስጥ አብሮ የመስራት ፍላጎት ባልጠፋበት ህጉ ካስቀመጣቸው አማራጮች መካከል የመጨረሻ አማራጭ የሆነውን ከማህበር ማሰናበት መወሰን ተቀባይነት የለውም። የሕብረት ሽርክና ማህበር የሚመሰረተው በአባላት መካከል ባለው መተማመን እና አብሮ የመስራት ፍላጎት ላይ ሲሆን ይህ ማለት ግን በሁሉም የማህበሩ አባላት መካከል ያለመስማማት አይፈጠርም ወይም አነስተኛ ጥፋቶች ሁሉ ለስንብት ያበቃሉ ማለት አይደለም።

ስለሆነም የአመልካቾች ተግባር የማህበሩን ህልውና ለማስቀጠል እንደማይችል ተደርጎ ከማህበሩ እንዲሰናበቱ መወሰኑ የንግድ ህጉንም ሆነ የማህበሩን ደንብ መሰረት ያደረገ ባለመሆኑ ተቀባይነት የለውም ብለናል። ተከታዩን ወስነናል።

ው ሳ ኔ

1. የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በመ/ቁ 291552 በቀን 01/10/2013 ዓ.ም እንዲሁም የፌ/ከፍ/ፍ/ቤት በመ/ቁ 275453 በቀን 24/02/2014 ዓ.ም የሰጡት ውሳኔና ትዕዛዝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 348(1) መሰረት ተሸጋፈሩ።
2. ተጠሪ ማህበር አመልካቾችን ወደ አባልነታቸው እንዲመልስ ወስነናል።
3. የሰበር ክርክሩ ያስከተለውን ወጪና ኪሳራ ይቻቻሉ።

መዝገቡ ወደ መ/ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፈርማ አለበት

ማ/አ